

БОРИС АПРИЛОВ

КЕЯТ НА МАЛКИТЕ КОРАБИ

телевизионен филм за деца

Образно-музикалният сигнал на Детския телевизионен театър.

Появява се надпис:

БУРГАС, МАЛКО ПРЕДИ ЗАПОЧВАНЕТО НА
ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА. ПРЕЗ ЛЯТНАТА
ВАКАНЦИЯ, НА РИБНАТА БОРСА – ЕДНО ОТ
НАЙ-МИЗЕРНИТЕ КЪТЧЕТА НА СВЕТА.

МУЗИКА

Кътчето от бившата рибна борса, където царува бедност и отчаяние. Снимки. Върху този изобразителен фон на двойна експозиция се явяват последователно четиримата главни герои, които произнасят монолозите си.

ЛЮБАКА. Не вярвам всичко да е открито и изследвано. Някъде сигурно има останало нещо и за мен... Може би някой остров, където туземците чакат да ги поведе.

ЗАФИР. Не мога да повярвам, че ще тръгнем наистина. Ами училището?...

ЗАНГАДОРА. Аз съм временен... Сбъркал съм си меридиана на раждането... След няколко месеца ще ви се обадя с картичка от Хавайските острови. Там хората само танцуват и пеят, вечната температура е двайсет и шест градуса, хлябът се бере от хлебните дървета, а млякото от кокосовите орехи.

НЕПОЗНАТИЯТ. С тази лодка имаш възможност да стигнеш дъното на Океана, да легнеш на него и оттам да наблюдаваш коремите на рибите. Ще гледаш как слънцето минава по небето, а вечер ще виждаш как пламват звездите. Отдолу всичко се вижда обърнато: акули и звезди, облаци и китове – огромен аквариум с променящо се осветление. Лежиш си мъртъв на дъното и гледаш... Кеф!...

Появяват се надписите на пиесата:

„Кеят на малките кораби“ от Борис Априлов

Декорът представлява: Кътче от рибната борса. Морето е на десетина метра от тук, макар че не го виждаме. В дясно и по-напред – малка катраносана рибарска лодчица, подпряна на филета. Личи си, че я ремонтират: по фалшборда и по кувертата се светлеят нови дъски.

Вляво и по-назад – част от от гемия. Вижда се десният ѝ борд, носът и част от обшивката. Стара дървена стълба е подпряна на борда. По нея се

стига до палубата. Гемията е от вехта по вехта, никога няма да влезе в морето, ще стърчи тук кой знае докога, подпряна на филетата.

Сега засега в *ханбара* ѝ живее Зангадора – скитник, бездомник, който не работи нищо. Нещо като гид на чуждестранните моряци, от които изтръгва малки облаги.

Около лодката се суети Любака – забива още един гвоздей. Отдалечава се и се любува на мечтаната си лодка, която е станала вече действителност.

Влиза Зафир. Носи хубава борова дъска.

ЗАФИР /доволен, сякаш е открил съкровище/. Виж! /Показва му дъската./

ЛЮБАКА /реагира като на съкровище/. Ееее! Откъде?

ЗАФИР. Бай Яни!

ЛЮБАКА. Пак бай Яни! /Взема дъската и я поставя напречно, върху двата фалшборда./ Идеално!... Малко ще я отрежем... И, казваш, шапка, а?

ЗАФИР. Не шапка! Бомба!... Сега ли ще режем?

ЛЮБАКА. После.

ЗАФИР. Такава шапка не съм виждал...

ЛЮБАКА /взема шишето с водата и сяда на касона. Хвърля любовен поглед на лодката/. Направихме я!... /Пие./

ЗАФИР /сякаш я погалва/. Като намерим боя и няма да я познаеш.

ЛЮБАКА /продължава да се любува/. Какво беше, а какво стана, нали?... /Става, приближава се, притиска с пръст изхвъркнала дъшчица./ Все си мисля за шапката.

ЗАФИР. Ще я видиш... Нещо фантастично. /Замислено./ Трябва да намерим едно флагче. Кораб без знаме не е кораб.

ЛЮБАКА. И после по една шапка, а?

ЗАФИР. Умираш за шапка.

ЛЮБАКА. Е, друго е да се качиш на лодката и да си туриш хубава шапка на главата!... Тогава ставаш човек. А сега какво си? Нищо. Всеки те смята за дете... Омръзна ми да ме смятат за дете.

ЗАФИР. Като им пишем по едно писмо от Канарските острови, ще млъкнат.

ЛЮБАКА /знае си своето/. Неговата, казваш, бомба, а?

ЗАФИР. Такава не съм виждал. Бяла, със шнур и лъскава козирка. Подобни шапки имало само в норвежкия търговски флот.

ЛЮБАКА. Бяла, значи, лятна. Такава ми трябва, защото там, където ще отидем, е вечно лято.

Минава куц, брадясал гемиджия-арменец.
Носи дамаджана.

АРМЕНЕЦЪТ. Брей, от тази лодка стана човек!... А мислиш, няма станеш ни лодка, ни човек.

ЛЮБАКА. Чакай докато я довършим...

ЗАФИР. Като ѝ сложим едно знаме...

АРМЕНЕЦЪТ. Всичко Мара втасал, само байрак ексик!

ЛЮБАКА /с надежда/. Все пак, ако имате едно знаме...

АРМЕНЕЦЪТ. На нашто гемия само един байрак, казъм. Мръсно мръсно!
ЗАФИР. Такова не ни трябва.

Арменецът отминава като се смее. Любака започва да реже дъската.

Минава търговецът на риба Канелис. Едър, изпечен. Врял и патил човек, излязъл от простолюдието. Спира се и учудено поглежда лодката. Момчетата прекъсват заниманията си. Замръзват в нямо очакване.

КАНЕЛИС /подритва лодката. Изненадано/. Ей!...

ЛЮБАКА /с лека тревога/. Какво?

КАНЕЛИС. От къде я взехте?

ЛЮБАКА. Търкаляше се тук. Изгнила.

ЗАФИР. Захвърлена.

КАНЕЛИС. Тази лодка е моя... Чакай да я видя. /разглежда я./ Не е моя.

Децата си отдъхват.

ЛЮБАКА. Питаме и казаха, че не е ваша... иначе...

КАНЕЛИС /все гледа лодката/. Какво иначе?

ЛЮБАКА. Нямахме да я ремонтираме.

ЗАФИР. Ние никога нямаше...

КАНЕЛИС /внезапно/. Тази лодка е моя!

ЛЮБАКА. Не е! Стоеше тук захвърлена от години.

ЗАФИР. За нищо не ставаше.

КАНЕЛИС. Не ставаше, но стана.

ЛЮБАКА. Защото я поправихме.

ЗАФИР. Работим цял месец.

КАНЕЛИС. Какво ще я правите?

ЛЮБАКА. Ще си играем.

КАНЕЛИС /с подозрение/. А дъски откъде взехте?

ЛЮБАКА. Някои купихме.

ЗАФИР. Други намерихме.

КАНЕЛИС, Крали сте от моя материал!

ЛЮБАКА /бързо/. Ние не крадем!

ЗАФИР. Никога.

КАНЕЛИС /ОГЛЕЖДА ЛОДКАТА/. Ами! /Вглежда се./ Не е моя.

ЛЮБАКА. Всички казаха, че не е ваша.

КАНЕЛИС. Кой? Кои всички?

ЛЮБАКА. Ами, рибарите, другите – дето спят до гемииите... И Зангадора каза.

КАНЕЛИС /рязко/. Зангадора!... За човек ли го смятате?... Къде ще скитате с този удавник? /Отново рита лодката./

ЗАФИР. Ще видим.

ЛЮБАКА. По морето.

КАНЕЛИС /презрително/. По морето!... Не се ли виждате? Как се казвате?

ЛЮБАКА. Аз съм Любчо, а той е Зафир.

КАНЕЛИС. Да ви взема в някоя моя гемия за чираци, а?

ЛЮБАКА. Не може. ЗАФИР. На петнайсти почваме училище.

КАНЕЛИС. А, учите ли? Луди! /Внезапно си тръгва и изчезва./

Момчетата гледат след него.

ЗАФИР. Изплаших се.

ЛЮБАКА. Не вярвам да е негова.

ЗАФИР. Не си знае гемиите и лодките!

ЛЮБАКА. Пусни го да пасе!... /Поглежда към остатъците от материала./ Онова парче става ли за тук?

ЗАФИР /взима дъсчицата и я поставя на кувертата/. Таман... Къде зяпаш?... Кови!

ЛЮБАКА. Мисля си, ако намерим по една шапка като на Зангадора, след туй пък, ще ни трябват лули... Поставяш си шапката, налапваш лулата и ела да видиш какво става!...

ЗАФИР. Ами като не пушим? Нали съм опитвал с цигари. Не ми е сладко. Не мога и не мога.

ЛЮБАКА. А бе не е задължително да пушиш... Държиш лулата в уста, всеки мисли, че ей сега ще запалиш, а ти – не палиш... Важното е да имаш лула.

ЗАФИР /замислено/. Колко ли струват лулите?

ЛЮБАКА. Нямаме пари за боя, а ти... Ще си изпросим по една лула от моряците. Зангадора си взима всичко от тях. Шведите са го облекли отгоре до долу.

ЗАФИР. Защото ги води по кръчмите.

ЛЮБАКА /с яд захвърля парчето дъска/. Ужасно е да си дете!... /Изведнъж/. Ще си нарисувам мустаци!

ЗАФИР. Опитвал съм, не става. Размазват се. Няма хубава боя. И по гласа те познават. Умирам за дебел глас!...

ЛЮБАКА /окашля се и говори дебело/. Като на Зангадора.

ЗАФИР. Като заговориш, да се залюлеят лампите!

ЛЮБАКА /с обикновен глас/. Да, ама съм виждал големи мъже и пак говорят тънко.

ЗАФИР. И пак са мъже. Изглежда, че има някаква тайна...

ЛЮБАКА. Наистина. Аз съм висок почти колкото един мъж, и пак съм...

ЗАФИР. Че колко си по-висок от мен?

ЛЮБАКА /снизходително/. Хе-хе!

ЗАФИР /изправя се обидено/. Ела.

ЛЮБАКА. Хе-хе! /Слага ръка над главата си./

ЗАФИР. Не се надигай!

ЛЮБАКА. Кой се надига? /Смъква се./ Виж.

ЗАФИР. Почти сме равни.

ЛЮБАКА. Хе-хе!... Цели два пръста!

ЗАФИР. Аз съм по-широк в раменете.

ЛЮБАКА. Хе-хе!... Метъра!

ЗАФИР /взима парчето метър/. Ще ти запуша устата! /Мери гърба му./ Колкото моя.

ЛЮБАКА. Хе-хе!

ЗАФИР. Сега дигам гири и ще видиш, че до края на месеца ще те счупя.

ЛЮБАКА. Хе-хе!

ЗАФИР. На мен пък ушите ми са по-големи.

ЛЮБАКА. Хе-хе!... Ваша работа!

ЗАФИР. На кого?

ЛЮБАКА. На магаретата!... Хе...

Двамата зяпват изведнъж. Поглеждат към стълбичката. Там се е появил Зангадора. Висок, изпечен, гол до кръста. Преметната хавлия през рамо. В ръката си държи сапун. Косата му е разчорлена. Прозява се и се протяга.

ЗАНГАДОРА /с усмивка към света/. Хубаво! /Протяга се и се прозява./ Хубавооо!... Маймуни, разберете, че е хубаво!

ЛЮБАКА /със замръзнало възхищение на лицето/. На нас ли казваш?

ЗАНГАДОРА. Не, на хората!... Плачат, охкат, пък то – хубаво! Където се обърнеш, все хубаво!

ЗАФИР. Кое е хубавото?

ЗАНГАДОРА. Ами всичко. Където да погледна – все хубаво... Станеш от леглото, вземеш си кърпата за лице, протегнеш се, отидеш до морето, измиеш се, върнеш се, изпушиш една цигара... Хубаво! /Спуска се по стълбата. Царствено. Слиза при децата. Рита лодката./ Хубава лодка!... От нищо – нещо. /Сочи Любака./ Любака, нали?

ЛЮБАКА. Да.

ЗАНГАДОРА /сочи Зафир/. И Зафир.

ЗАФИР. Да.

ЗАНГАДОРА. Да не ви объркам.

ЛЮБАКА. Има си хас! Вече цял месец сме тук.

ЗАНГАДОРА. А бе кое да запомниш най-напред... Снощи обърках имената на двама холандци и се обидиха. В Холандия никой не бъркал имената. Къщите и майките си объркваме, казва но имената – никога... Сега да си взема сутришната баня. /Отдалечава се към морето./

ЛЮБАКА /след него/. Зангадоре, ще ни покажеш ли шапката?

ЗАНГАДОРА. Аман с тая шапка! Докарайте фотограф, пък си я гледайте цял живот.

ЛЮБАКА. Аз не съм я виждал.

ЗАНГАДОРА /изчезва/. Ще я видиш.

ЛЮБАКА /отново приковава вниманието си към лодката/. Ще поискаш ли от бай Яни боя?

ЗАФИР. Аз му поисках гвоздеи, аз го повиках да удари калафат... Сега е твой ред.

ЛЮБАКА /удря един гвоздей/. Твоя работа. Ти искаш да я пуснем бързо... Ще накарам Зангадора.

ЗАФИР. Да не мислиш, че Зангадора всички го обичат?

ЛЮБАКА. А не го ли обичат? Той е почти велик. Английският консул го кани на яхтата си.

ЗАФИР. Заради майтапите му.

ЛЮБАКА. Това не е малко.

ЗАФИР. Гемиджиите се дразнят от него.

ЛЮБАКА. Кой ти каза?

ЗАФИР. Аз ти казвам.

ЛЮБАКА. Може. Весел човек, пие си и не мисли за зло.

ЗАФИР. А бе, има нещо. Може би ги дразни, че си няма нищо пак си пее. Техните гемии могат да потънат, а неговите никога. Смятат го за кофти човек. Един панталон и нищо.

ЛЮБАКА. И шапка.

ЗАФИР. Ти пък, не мислиш толкова за лодката, колкото за шапките и лулите.

ЛЮБАКА. А утре, когато влезем в някое чуждо пристанище, какво ще помислят за нас?... Ще кажат: Какви са тия дребосъци без шапки и лули?

ЗАФИР. Вярно, че шапката му е бомба, но пък и ти – само за нея, само за нея...

ЛЮБАКА. За какво друго? Лодката е готова.

ЗАФИР. Готова, но няма име.

ЛЮБАКА /замислено/. Едно име ми се върти в главата, ама ще видим...

ЗАФИР. Кажй да чуя каква глупост си измислил?

ЛЮБАКА /мечтателно/. „Нормандия“.

ЗАНГАДОРА /появил се зад гърба им. Измит и сресан/. Името на най-големия параход на света!... Няма да стане.

ЗАФИР. Защо да не стане?

ЗАНГАДОРА. Параходното дружество ще ви съди за конкуренция. Но карай да върви! Ще се явя пред международния съд в Хага и ще ви оправя. /Сяда на касона./ Въжето. /Досресва косата си./

Момчетата скачат на секундата. Грабват едновременно въжето. Всяко от тях дърпа към себе си.

ЗАНГАДОРА /спокойно/. Подайте го. /Дават му въжето./ Да видим какво става с ветровете... Любак, как се казва вятърът, който духа от изток?

ЛЮБАКА /бързо/. Леванти.

ЗАНГАДОРА. Зафире, вятърът, който духа от запад?

ЗАФИР /с наслада/. Бонети.

ЗАНГАДОРА. Вятърът от север?

ЛЮБАКА. Драмудан.

ЗАНГАДОРА. Вятърът от юг? /Сочи Зафир./

ЗАФИР. Лодос!

ЗАНГАДОРА. Североизточен?

ЛЮБАКА. Манстрос.

ЗАНГАДОРА. Югозападен?

ЗАФИР. Серекос.

ЗАНГАДОРА. Любак, мъртвата котва отпред ли се спуща, или отзад?

ЛЮБАКА. Отпред!

ЗАНГАДОРА. Зафире, на колко метра се равнява една морска миля?

ЛЮБАКА /отваря уста/.

ЗАНГАДОРА /строго/. Не питам теб!

ЗАФИР /бързо/. Хиляда осемстотин петдесет и три метра!

ЗАНГАДОРА /хвърля въжето в ръцете на Любака/. Брамакотов възел.

ЛЮБАКА /ентусиазирано започва да го прави. Приготвя го и го подава на Зангадора/.

ЗАНГАДОРА /развързва възела и хвърля въжето на Зафир/. Задвижен щик.

ЗАФИР /ентусиазирано и ловко завързва възела. Но не искания, а друг./

ЛЮБАКА /тържествено/. Това е „виблоночен възел“!...

ЗАФИР. А да!... Сбърках!... /Приготвя искания от него взел и го подава на Зангадора/.

ЗАНГАДОРА /поема го и го развързва/. Добре. /Изправя се и се изкачва по стълбичката. Изчезва в гемията./

ЛЮБАКА /с ирония/. И ти усвояваш.

ЗАФИР /учудено/. Какво?

ЛЮБАКА. Моряшките възли... Според мен, повече труд и ще успееш.

ЗАФИР /оглежда се и уж търси някого/. На мен ли говориш?

ЛЮБАКА. На леля си.

ЗАФИР. Нали аз намерих лодката, нали аз ти предложих да я направим и да плаваме.

ЛЮБАКА. Ама само в залива. А аз предложих да заминем за Сан Франциско... Ти каза само за залива.

ЗАНГАДОРА /гласът му от гемията/. Не започвайте!... Ако изляза, ще ми станете само на мореплаватели и откриватели!

Прокънтятват два гърмежа. Нито далечни, нито близки. Момчетата се обръщат в посоката. На палубата на гемията се появява Зангадора.

ЗАНГАДОРА. Чухте ли нещо?

ЛЮБАКА. Някой стреля.

ЗАНГАДОРА. Къде?

ЗАФИР. Към гарата.

Отново стрелба.

ЗАНГАДОРА /шеговито/. Някой дупчи билетите. /към момчетата./ Палачинки, защо се карате? Пречите ми да мисля. /Прибира се./

ЗАФИР /тихо, с ирония/. Мисли!

ЛЮБАКА. Може да мисли човека.

ЗАФИР. За какво може да мисли? Зангадора и мислене.

ЛЮБАКА. Не само ти мислиш.

ЗАФИР /раздразнено/. Мислиш, че само ти можеш да мислиш!

ЛЮБАКА. Ако не мисля, сме загубени.

ЗАФИР. Ако продължаваш само да мислиш – лодката ще се разсъхне наново и няма да можем да я пуснем във водата.

ЛЮБАКА. Докато не я боядисаме?

ЗАФИР. Казах ти, ще я боядисаме после, като намерим боя.

ЛЮБАКА /поглежда го многозначително/. Да не си луд!...

ЗАФИР. Какво е боята? Само красота... Ще плава ли без боя?

ЛЮБАКА. А без име?

ЗАФИР /неубедено/. Може и без.

ЛЮБАКА /изненадано/. Без да пише на нея НОРМАНДИЯ?

ЗАФИР. Докато напишеш името, ще изтече ваканцията!

ЛЮБАКА. Нали обеща да не говориш за училище? В Соломоновите острови няма нито училище, нито учители. Не познават и таблицата за умножение. Там е раят на земята. Късаш си хлебчета от хлебните дървета и ядеш.

Влиза арменецът-гемиджия.

АРМЕНЕЦЪТ. Момчета, като стоиш тук, не чу ли пушка гръмнеш или пистолет?

ЛЮБАКА. Оръдие, бай Дикран!

АРМЕНЕЦЪТ /със съмнение/. Ти прайш майтап.

ЛЮБАКА. Стрелят по случай пушането на новия кораб в морето.

ЗАФИР. Бай Дикран, дай малко боя?

АРМЕНЕЦЪТ. На нашто гемия боя йок. Цялото гемия черно, арапин. Не вапцваш, ама хич не вапцваш.

ЗАФИР /имитира го/. А Любака искаш нашто да вапцваш.

АРМЕНЕЦЪТ. Вапцваш и станеш хубаво. /Тръгва си./ Бе, джанъм, някой стреляш, но кой? /Изчезва./

ЛЮБАКА. Ще загазим за боята.

ЗАФИР. Не ме амбицирай!

ЛЮБАКА. Страх ме е, като се амбицираш. Тогава намираш най-дебелата сянка.

ЗАФИР. А ти, само плям-плям!

ЗАНГАДОРА /гласът му/. Ей! /Децата обръщат глави/. Вие ще се скарате кой да влезе пръв в лодката.

Момчетата са зяпнали от възхищение. Зангадора се е изправил отново на палубата, този път с прословутата шапка на глава. Бездомникът е наистина величествен, с брезентов панталон и риза с джобове. Ръцете му са в джобовете на панталона. Шапката е ослепително бяла, козирката е ослепително черна.

ЗАНГАДОРА /поглежда недоволно кафявите си сандали/. Довечера ще смъкна сандалите на един швед. Напива се на втората бутилка, започва да плаче и показва снимката на майка си. Също шведка. В такъв момент можеш да му измъкнеш и зъбите.

МУЗИКА

ЗАФИР /мислите му/. „Този човек май че мисли само за облеклото и за впечатлението, което прави. Има нещо в него, но какво пък чак толкоз...“

ЛЮБАКА /мислите му/. „Майчице, извинявай, но умирам да съм като него! Защо няма повече такива? Може би има, но са пръснати по света. Иди ги търси. На пристанище се пада по едно парче.“

ЗАНГАДОРА /с тон на самоирония/. Аз съм единствен на света! /Слиза по стълбите./ Казват, че в Южна Америка имало още един като мен, но само казват. Не смеят да твърдят. /Вече на земята./ Момчета, ако някой ме търси – да си остави визитната картичка.

ЛЮБАКА. Зангадоре, няма ли една шапка и за мен?

ЗАНГАДОРА /опипва козирката си/. Отивам при английския консул. Май че ще отскочим до острова. Ще му наловя миди – да яде, а аз ще изпия туй, което донесе. Довечера в жилите ми ще тече уиски... Само да духне вятър. /Оглежда небето./ Как смятате? Ще духне ли?

ЗАФИР /оглежда небето/. Зависи.

ЛЮБАКА. След един час ще духне вятър тъкмо за острова.

ЗАНГАДОРА. Прав си, Магелане! /Към Зафир./ Кой вятър ще духне, Колумбе?

ЗАФИР. Мисля, че „боненти“.

ЗАНГАДОРА. Такааа, боненти, само че примесен с нещо... А защо боненти, когато по тия часове трябва да духа „леванти“?

ЛЮБАКА. Това се питам и аз.

ЗАНГАДОРА. Защото времето е на разваляне. До два дни морето ще стане на боза... /Маха с ръка./ Ривидерчи!... Ако английският консул е зает – ще се върна да поспя. Ще искам пълна тишина /излиза./

Момчетата гледат след него.

ЛЮБАКА /сепва се/. Къде е платното?

ЗАФИР /навежда се под дека и измъква едно мизерно, окъсано платно./

Прилича на партенка.

ЛЮБАКА /хваща единия край и доколкото може разгъва платното/. Платната на истинските мореплаватели, драги, са винаги мръсни и закърпени. /Гледа платното с любов./ Ще отива на лодката... Тук ще лепнем още едно парче... Ако е ново – туземците ще го откраднат да си правят гащи.

ЗАФИР /с нежелание/. Сега ли ще шием парчето?

ЛЮБАКА. Нали бързаш да я пуснем... Хвани оня край... Другия! Да прострем платното на земята...

Появява се млад мъж, на 28 години, с костюм и вратовръзка. Необичайна „униформа“ за това място. Спира се. Поема дъх. Старае се да запази самообладание, да не покаже, че с него става нещо. И все пак, на два пъти се обръща по посоката, от която е дошъл.

Момчетата го гледат учудено. Едва сега той спира вниманието си върху тях. Фиксират се продължително.

Силно подчертана интелектуална външност. Носи очила със златни рамки. В очите на Непознатия има сякаш всичко: желание да респектира децата, стремеж да спечели доверието им, и може би – молба да го разберат. Но най-вече – стремеж да спечели доверието им.

Що за деца са тези две момчета?

Що за човек е този батко? Връхлетява, спира се, оглежда се? Гони ли го някой?

НЕПОЗНАТИЯТ /с мек, дружелюбен тон/. Момчета, какво правите тук?

ЛЮБАКА /окопитва се пръв/. Лодка.

НЕПОЗНАТИЯТ /с покоряваща усмивка/. Лодка ли? Ха!... /Играе на крайно учуден./ Вие двамата правите тази лодка?

ЛЮБАКА. Цялата я правим ние.

НЕПОЗНАТИЯТ. Невероятно! И защо?

ЛЮБАКА. Така... Ще пътуваме.

НЕПОЗНАТИЯТ /оглежда се/. Къде ще пътувате?

ЗЕФИР /небрежно/. Далеч.

НЕПОЗНАТИЯТ /ловко/. Аха, играете си на нещо.
ЛЮБАКА. Не си играем! /Започва да го убеждава./ По това време водите на Черното, Мраморното и Средиземното море са тихи. Ще ги минем всичките.
НЕПОЗНАТИЯТ. Хайде бе!... А океана?
ЗАФИР /бързо./ Там ще хванем пасатите.
ЛЮБАКА. Хванем ли ги – иди ни гони!
НЕПОЗНАТИЯТ. Това ми харесва, знаете ли?... И всичко на гребла?
ЗАФИР. Платното ни е за милиони!
НЕПОЗНАТИЯТ. Защо ме гледате така?
ЛЮБАКА. Не ви гледаме.
НЕПОЗНАТИЯТ. Гледате ме.
ЗАФИР. Как ви гледаме?
НЕПОЗНАТИЯТ. Не знам как, но ме гледате и се питате нещо.
ЛЮБАКА /неубедително/. Лъжете се.
ЗАФИР. Тук рядко минават хора с вратовръзки.
НЕПОЗНАТИЯТ. Така ли? Че тогава да я махна. /Смъква вратовръзката, а след туй и сакото./ Така може ли?
ЛЮБАКА. Защо да не може.
НЕПОЗНАТИЯТ. И къде да ги скрия?
ЛЮБАКА /оглежда се./ В гемията.
НЕПОЗНАТИЯТ. Каква е тази гемия?
ЛЮБАКА. В нея живее един моряк.
НЕПОЗНАТИЯТ. Добър моряк ли е, или само...
ЗАФИР. Мързи го да плава. Само си живее.
НЕПОЗНАТИЯТ. Кой от вас ще занесе това в гемията?
ЛЮБАКА /след колебание и размяна на погледи/. Дайре ги.
НЕПОЗНАТИЯТ. В махалата играете ли на апаши и стражари?
ЗАФИР /след пауза, в която преценява/. Да.
НЕПОЗНАТИЯТ. Защото понякога и ние, големите, играем на апаши и стражари. Бягаш и те гонят. Стигнат ли те – те започват да бягат, а ти ги гониш.
ЛЮБАКА. А бе не е точно така, ама карай.
НЕПОЗНАТИЯТ /с изненада/. А как?
ЛЮБАКА. Е, не е точно така.
НЕПОЗНАТИЯТ. Държа да се изясниш. Между нас не бива да има скрито-покрито. Иначе няма да ви взема в бандата си.
ЛЮБАКА. Не сме приритали за бандата ви.
НЕПОЗНАТИЯТ. Кой знае. В моята банда е интересно.
ЛЮБАКА /многозначително/. Май че по вас стреляха с pistolети.
НЕПОЗНАТИЯТ. На шега. Сигнални pistolети. За състезания.
ЛЮБАКА /снизходително и многозначително/. Може.
НЕПОЗНАТИЯТ. Всичко може, деца... На този свят всичко може. Можете да ме скриете, можете да ме предадете, каквото искате може. Например може и така: Сега, да речем, се приближава някой и пита: А бе, деца, не говорехте ли с някого? Вие ще кажете: Какво? Да нямате температура? Ние се интересуваме само от лодката си, защото ще ни води далеч...
ЛЮБАКА. Вижте какво... Ние си гледаме само лодката.
НЕПОЗНАТИЯТ. Така ви се струва само сега, понеже се страхувате от мен.
ЗАФИР /бързо и неискрено/. Никак.
ЛЮБАКА. Защо? Нищо не сме направили.
НЕПОЗНАТИЯТ. А аз съм направил.

Пауза. Тишина. Размяна на погледи.

НЕПОЗНАТИЯТ. Направил съм много неща...

Непознатият внезапно трепва. Някой се приближава.

НЕПОЗНАТИЯТ. Къде да се скрия?

ЛЮБАКА. В гемията.

Непознатият, понесъл дрехите си в ръка, се изкачва по стълбичката. Изчезва. Задава се куцацият Арменец с две дини.

АРМЕНЕЦЪТ. На гарата станало дандания. Пристигаш някакво лице... Пристигаш ченгета... Лице бягало, ченгета стреляло... Дандания!

ЛЮБАКА. Така ли? А ние нищо...

АРМЕНЕЦЪТ. Мани, мани!... /Изчезва./

Момчетата се обръщат към гемията. Очакване. Все още никой.

ЛЮБАКА. Страх ли те е?

ЗАФИР. Мен ли питаш?

ЛЮБАКА. Леля си... На мен пък ми е интересно.

ЗАФИР. Предлагам да фъскаме!

ЛЮБАКА /поглежда го с укор/. Защо?... Той да фъска... Ние си имаме работа.

ЗАФИР. Да бягаме, ти казвам. Ще стане някой джангър.

ЛЮБАКА. Какво ни интересува?

ЗАФИР. Добре де, ако дойдат ченгетата?

ЛЮБАКА. Какво като дойдат?

ЗАФИР. И питат?

ЛЮБАКА /спокойно/. Ако питат – ще кажем. Няма да лъжем полицията, я!...

ЗАФИР /доволен/. Точно тъй.

ЛЮБАКА. Той да му мисли... Ние само...

Непознатият – на палубата. Облякъл е стария панталон и риза на Зангадора. Кажиречи – прилича на местен бараба. Спокойно смъква очилата си и ги пъха в джоба. Спокойно слиза при децата, които гледат смаяно и може да се каже, че играта вече ги шашва. Особено щом има номер с преобличане.

НЕПОЗНАТИЯТ. Човек може всичко. За да се решите на такова пътешествие, чак през Атлантическия...

ЛЮБАКА. И Тихия!

НЕПОЗНАТИЯТ /играе дяволски хитро/. Какво? Това е почти невъзможно!...

ЛЮБАКА /запалено/. Тихият е най-лесен. Там те води течението. Плаваш си и си гледаш кефа.

НЕПОЗНАТИЯТ. Това искам да ви кажа. Вас не ви е грижа. Важно е да не те е грижа. Малки сте, и лодката ви малка, но нали не ви е страх от смъртта!... Какво е смъртта? Просто умираш. До едно време гледаш – има те. По едно време гледаш – няма те... Отишъл си някъде и си забравил да се върнеш. Някой ти говори, вика ти – не чуваш... Животът е най-хубавото нещо, но още по-хубаво е, ако не се страхуваш. Както вие, например. Искате да видите света? Ще го видите!... Чии са тези дрехи? /Сочи облеклото си./

ДВАМАТА. На Зангадора.

ЗАФИР. Ако ви види – ще ви смачка.

НЕПОЗНАТИЯТ. Хайде де!

ЛЮБАКА. Ще ви убие.

НЕПОЗНАТИЯТ. Не ми се вярва... /Свива ръка за мускул./ Пипнете тук.

ЛЮБАКА /посяга, но спира/. Да не е номер?

НЕПОЗНАТИЯТ. С такива евтини номера – никога! Пипни!...

ЛЮБАКА /опипва мускула./ Не е нещо особено.

НЕПОЗНАТИЯТ. И аз мисля тъй... Слушайте, деца.

ЛЮБАКА /ядосано./ Не сме деца!

НЕПОЗНАТИЯТ /прехапва устни./ Слушайте, момчета. Някой от вас може ли да изтича до града?

Мълчание.

ЛЮБАКА. Не... Имаме много работа. Утре трябва да пуцаме...

НЕПОЗНАТИЯТ. Добре. /Погалва го по главата./ Как се казваш?

ЛЮБАКА. Любчо.

НЕПОЗНАТИЯТ. Смелчага си.

ЛЮБАКА. Лъжете.

НЕПОЗНАТИЯТ. Не лъжа... Можеше да се съгласиш и да се измъкнеш...

ЛЮБАКА. Че ние имахме възможност да избягаме едновременно.

ЗАФИР. Можем и сега.

НЕПОЗНАТИЯТ /бързо./ Моля!... Сега ще бягам аз. /Пред учудените им погледи./ Кажете на вашия, че му оставям костюм срещу панталон... Хайде да си стиснем ръце и да си гледаме работата.

Подава ръка.

ЛЮБАКА. Къде ще отидете?

НЕПОЗНАТИЯТ. Където ми видят очите... Мразя да преча.

ЛЮБАКА. Не пречите толкова... Ние си работим лодката, а вие си стоите в гемията. Какво пречите?

НЕПОЗНАТИЯТ. Звучи като покана... И все пак, когато някой кани гости, трябва да знае какви са гостите. Може да съм крадец... Или убиец... Има ги всякакви. Не мога да се навра в гемията и да ме предадете... Не можете да ме излъжете.

ЗАФИР. Ако искаме да ви предадем, охооо! Само да извикаме.

НЕПОЗНАТИЯТ /опипва джоба си./ Ако извикате – ще ви просна на земята!

ЛЮБАКА. Джобът ви е празен.

НЕПОЗНАТИЯТ. Не се знае.

ЗАФИР. Нищо няма! Не виждам ли?... Пистолетът издува много...

НЕПОЗНАТИЯТ. Моят пистолет е особен.

ЛЮБАКА. Покажете, да го видим тоя особен пистолет.

НЕПОЗНАТИЯТ. Такива неща не се показват.

ЗАФИР. Нищо нямате.

ЛЮБАКА. Ако имяхте пистолет, на бърза ръка да сте ги очистили, а не да бягате! О, да имам аз пистолет, че...

НЕПОЗНАТИЯТ. Какво, че?

ЛЮБАКА. Няма да им бягам.

ЗАФИР /все още заинтригуван./ Той няма никакъв пистолет.

НЕПОЗНАТИЯТ. Добре, де! Не ме ли приемате без пистолет?

ЛЮБАКА /с искреност./ Е, и другото щеше...

НЕПОЗНАТИЯТ. Не съм ви интересен без пистолет, нали?... /Нова уловка за децата./ И вие не сте ми интересни с това старо платно. Прилича ми на черга.

ЗАФИР /обидено/. Отде пари за ново?... И ние знаем...

ЛЮБАКА /обидено/. Платното си е хубаво!... Ще се надува и ще ни служи!...

ЗАФИР. Там ще извадим две бисерни миди и ще си купим каквото си щем.

НЕПОЗНАТИЯТ /с гримаса/. Така, значи... Тръгнаха сте да забогатявате! Да натъпчете джобовете си! Довиждане!... /Обръща се и прави крачка./

ЛЮБАКА. Стойте!

НЕПОЗНАТИЯТ /обръща се/. Жалко!... Мислех, че обичате да пътувате...

ЛЮБАКА. Разберете, че ни трябва само два бисера... Разбирате ли?... Само да се екипираме!... Защото /рита лодката/ с това мъниче всяка буря може да ни се подиграе!...

НЕПОЗНАТИЯТ. Презирам ви!

ЛЮБАКА /извън себе си/. Можем да отидем на дъното!

НЕПОЗНАТИЯТ /ох, че добре играе/. За мен пък е интересна само тази лодка... Дори ако трябва... да стигнеш дъното на океана!... /Мечтателно./ Да легнеш на него и от там да наблюдаваш коремите на рибите. Да гледаш как слънцето минава по небето, а вечер да съзерцаваш пламването на звездите. От долу всичко де вижда обърнато: акули и звезди, китове и облъаци – огромен аквариум със сменящо се осветление... Лежиш мъртъв и гледаш!... Кеф!...

Пауза. Момчетата са объркани.

МУЗИКА

ЗАФИР /мислите му/. „Какво бърби тоя? Прилича ми на луд. Да, той не е с всичкия си!... И ще ни довлече някоя беля!“

ЛЮБАКА /мислите му/. „Като малък този е бил чудо-момче. Той и сега е момче, и сега прилича на нас... Ех, как бих тръгнал след него...“

ЗАФИР /в действителност/. Разправяйте ги на шапката ми!...

ЛЮБАКА /в действителност/. Вие не сте лош човек!...

НЕПОЗНАТИЯТ. Лош съм. И съм хитър. Баламосвам ви, за да не ме предадете.

ЛЮБАКА. Глупости! Сякаш не можете да драснете веднага!...

НЕПОЗНАТИЯТ. Къде? Всичко е завардено. Търсят ме по посока на града, понеже от гарата хукнах нататък. После свих насам... Скоро ще се сетят, разбира се, ще нахълтат в това презряно място и край.

ЛЮБАКА /замечтано/. Само как го казахте.

НЕПОЗНАТИЯТ /учудено. Кое?/

ЛЮБАКА /сякаш не го чува/. За аквариума... Как можете да говорите такива неща, като ви гонят?

НЕПОЗНАТИЯТ. Това са моите хитрости в живота.

ЛЮБАКА. Не сте ли имали лодка като дете?

НЕПОЗНАТИЯТ. Никога... Но ако някога магическа сила ме превърне в дете, веднага ще си построя една такава лодка... Съжалявам, че не съм дете.

ЛЮБАКА. Ужасно е да си дете. Възрастните могат да си имат всякакви лодки, да си тръгват навсякъде.

ЗАФИР. Могат, пък си стоят тук, ядосват се за всичко и никой не тръгва с лодка. /Към непознатия./ Това, за аквариума, например, дето го казахте, всеки възрастен може да си го постигне. Достатъчно е да отиде в океана и да легне на дъното.

НЕПОЗНАТИЯТ /към Зафир/. Ти как се казваш?

ЗАФИР. Зафир.

НЕПОЗНАТИЯТ. О, ти ли си Зафир?

ЗАФИР /наивно/. Защо? Познавате ли ме?

ЛЮБАКА /с усмивка/. Стига, бе! Не виждаш ли, че те занася?

НЕПОЗНАТИЯТ /продължава си своето/. Може би си сънувал, но ми се струва, че този, когото ще пратя в града да срещне един човек, се казва Зафир... Не знам. Може би се лъжа...

ЛЮБАКА. Ако искате, ще отида аз.

НЕПОЗНАТИЯТ. Ще видим. Лесна работа.

ЛЮБАКА. Не сте ли от нашия град?

НЕПОЗНАТИЯТ. Не знам, не си спомням.

ЛЮБАКА. Май че си сухоземен.

НЕПОЗНАТИЯТ. Все пак и ние, сухоземните, сме хора.

ЛЮБАКА. Е да!

НЕПОЗНАТИЯТ /с ирония/. Е, да!

ЛЮБАКА. Къде да отида?

НЕПОЗНАТИЯТ. Не знам дали заслужаваш доверие.

ЛЮБАКА. Ако искате... Не съм приритал. И без това си имам работа.

НЕПОЗНАТИЯТ. Ама и вие! Как уважавате възрастните.

ЛЮБАКА. Уважаваме ги, бъдете спокоен.

НЕПОЗНАТИЯТ /престорено/. А към мен – ни капка уважение!... Защото съм беззащитен, нали?

ЗАФИР. Не сте толкова беззащитен.

ЛЮБАКА. Щом не ви е страх...

НЕПОЗНАТИЯТ. Ей, забравих да питам! Измислихте ли име на лодката?

ЛЮБАКА /бързо/. НОРМАНДИЯ!

НЕПОЗНАТИЯТ. Охооо!

ЗАФИР. Не ви ли харесва?

НЕПОЗНАТИЯТ. Защо? Добре измислено.

ЗАФИР /трепва/. Някой иде!

Непознатият бързо изчезва в гемията.

Влиза Зангадора. Момчетата са изненадани и изплашени.

ЗАНГАДОРА. Абсолютна блокада!... От гарата нататък само заптиета. Заптиета на коне, заптиета на крака, с мустаци, без мустаци...

ЛЮБАКА. Така ли? Какво е станало?

ЗАНГАДОРА /сяда на лодката. Момчетата си отдъхват/. Гонят някакво копеле, което е слязло от Софийския влак. /Вглежда се в момчетата./ Какво е станало?

ЛЮБАКА. Нищо.

ЗАФИР. Какво да е станало?

ЗАНГАДОРА. Лицата ви са като маларични.

ЛЮБАКА. Ха!... От къде го измисли!...

ЗАФИР. Нали щеше да ходиш при консула?

ЗАНГАДОРА. Зает е. Издава документи. Той не е като мен и вас. Документи, документи – цял ден. И все на английски. Този английски консул знае английски език. Понякога ме поправя. Но миналия път му казвам: Като знаеш много – кажи ми какво значи думата ШОРАМ. Звери се... на английски. ШОРАМ, викам, на моряшки език, викам, значи ПИЯ. Но не вода, викам, а вино. Произлиза от вашата дума ШОР, което значи бряг. Слезе моряка на брега и се нашора... Ей, какво става с вас?

ЛЮБАКА. Нищо... Зангадоре. Пък може наистина да сме болни от малария. Прежълтели ли сме?

ЗАНГАДОРА. Приличате на лалета.

ЗАФИР. Ти... смяташ ли да поспиш?

ЗАНГАДОРА. Аз съм като кукумявките. Денем къртя, а нощем обикалям кръчмите.

ЛЮБАКА. Жалко, че консултът е зает. Излиза хубав вятър.

ЗАНГАДОРА /вглежда се в тях/. Ей, цаци, какво има? Какво е станало?

ЛЮБАКА. Да отидем при бай Яни за боя, а?

ЗАФИР. Хайде да го помолим тримата?

ЗАНГАДОРА. Сега ще къртя. /Става./

ЗАФИР. А ние сега ще ковим най-много.

ЗАНГАДОРА /отстранява Зафир от пътя си/. Ако не пазите тишина – ще ви потроша главите и лодката.

ЛЮБАКА /хваща го за ръката/ Разкажи някоя история.

ЗАНГАДОРА /дръпва ръката си/. Какво ви е прихванало, дечица?... /Качва две стъпала./ Още малко и ще ме нервирате.

Момчетата гледат как той продължава да се изкачва, а не могат да измислят нищо, за да го задържат.

Зангадора изчезва. Любака и Зафир с ужас се приближават до корема на гемията и се вслушват.

ПРЕЛИВАНЕ

В ханбара на гемията. Полумрак. Жилището на барабата е мизерно. Дупките в обшивката са запушени с ламарини, картони и дъски. На пода един дюшек. На един от гвоздеите виси стар балтон, нещо като завивка. Кюмбе. Тръбата излиза навън. Парче от голямо огледало. Етажерка с примитивни прибори за бръснене. На острещния борд е изрязан отвор. Застъклен. Служи за прозорец. В момента мръсното му перденце е спуснато. Непознатият е седнал на един от рибарските касони. Привидно спокоен. Гледа право към стълбището. Там трябва да се появи собственикът на жилището.

Отначало виждаме само краката на Зангадора. Той слиза бавно надолу. С всяко стъпало се разкрива все по-голяма част от него. Ето го на пода. Сега виждаме и лицето му. Спокойно отива до прозорчето. Рязко отмята перденцето.

ЗАНГАДОРА /обръща се и сяда на втория касон/. Когато и да питате, ще ви каже, че Зангадора не обича посещения.

НЕПОЗНАТИЯТ /става, спуща перденцето и сяда/. Нямахте кого да питам.

ЗАНГАДОРА /отново отмята перденцето/. Това е типична българска черта и я мразя. За това са телефоните – да се предупреждава.

НЕПОЗНАТИЯТ. Не зная телефонният ви номер.

ЗАНГАДОРА. А не знаете и характера ми.

НЕПОЗНАТИЯТ. Уха!

ЗАНГАДОРА /пали цигара/. И какво знаете за моя характер?

НЕПОЗНАТИЯТ. Че сте много характерен.

ЗАНГАДОРА. Генчо Майтапа от цирка може да завиди на шегичките ви.

НЕПОЗНАТИЯТ. Извинете, ако съм обидил чувството ви за изящност.

ЗАНГАДОРА /закача шапката си на гвоздей/. Моите дрехи ви стоят добре.

НЕПОЗНАТИЯТ. Благодаря! Надявам се и моите да ви стоят добре.

ЗАНГАДОРА. Досега не е имало случай мои вещи да отидат в ръцете на чужди хора, без собственото ми съгласие.

НЕПОЗНАТИЯТ. Копнея за една цигара.

ЗАНГАДОРА /не му подава/. Страхувам се, че след панталона, ако ви подам и цигара, нахалството ви ще премине всякаква граница, защото ще ми поискате и кибрит.

НЕПОЗНАТИЯТ. Естествено.

ЗАНГАДОРА. Все пак за вас няма значение дали ще ви бия с цигара, или без цигара в уста.

НЕПОЗНАТИЯТ. Никакво значение.

ЗАНГАДОРА. И се предавате, така ли?

НЕПОЗНАТИЯТ /става и дръпва перденцето/. Напълно.

ЗАНГАДОРА /все още спокойно/. Защо се разпореждате със собственото ми перде?

НЕПОЗНАТИЯТ. Срамувам се... Някой може да види как ме биете.

ЗАНГАДОРА /повелително/. Дръпнете пердето!

НЕПОЗНАТИЯТ /отмята рязко пердето/. Пази боже от хора, които бият много!...

ЗАНГАДОРА. Не бързайте!... Не дразнете дявола в мен. Всичко ще си дойде по реда, ще ви изпратят бит като куче в телефонен стълб.

НЕПОЗНАТИЯТ. Приличате ми на един чифликчия.

ЗАНГАДОРА /с ужас/. Аз?

НЕПОЗНАТИЯТ /сяда си/. Като дете изядох две черешки от дървото му и ме наби!... Вие, богатшите, сте ужасни!

ЗАНГАДОРА /може би поласкан/. Това, което виждате, съм го придобил със собствения си труд. Вече съм трийсет и седем годишен и имам право на резиденция. Не е представително, но не държа да имам дом. Моят дом е морето.

НЕПОЗНАТИЯТ. Вие сте позьор!

Момчетата отвън слухтят напрегнато.

ЗАНГАДОРА. Боже мой, не мога да ви бия преди да смъкнете панталона ми... Марица ще потече окървавена.

НЕПОЗНАТИЯТ /ловко и много хитро за случая/. Всеки знае да бие такъв като мене.

ЗАНГАДОРА /леко объркано/. Какво?

НЕПОЗНАТИЯТ. Защо не набиете някой по-силен?... Мен, ако ме бутнете, ще падна.

Отново децата навън.

ЗАНГАДОРА. Това е друг въпрос... /Самонадеяно./ За ваше сведение – бил съм всякакви хора. Би съм моряци, бил съм капитани, миналата година бих един пристав, а по-миналата един инспектор от Народното здраве... Ама вие нищо ли не знаете за мен?... Домът ми е морето, завивката ми е небето!

НЕПОЗНАТИЯТ /отново дразни/. Това го е казал друг.

ЗАНГАДОРА. Няма значение!... Той го е казал, а аз го практикувам.

НЕПОЗНАТИЯТ. Добре де, чухме!...

ЗАНГАДОРА. Пак ме дразните!

НЕПОЗНАТИЯТ. А на мен ми се пуши!

ЗАНГАДОРА /поглежда го и се чуди как да реагира. Подава му кутията си/. Мисля, че няма да се отървете без бой.

НЕПОЗНАТИЯТ /поглежда цигарите/. Не пуца серт. Други нямате ли?

ЗАНГАДОРА /прибира кутията си, изпълнен с изумление/. Истинските мъже пушат серт.

НЕПОЗНАТИЯТ. Някой ви е излъгал, че сте истински мъж.

Момчетата продължават да слушат напрегнато.

ЗАНГАДОРА /кипва, чуди се как да реагира, но се примирява/. Глупак!

НЕПОЗНАТИЯТ. Сега ми харесахте... Дайте да запуша.

ЗАНГАДОРА. Така ли? /Изненадано, объркано, подава кутията./ Голям тарикат си.

НЕПОЗНАТИЯТ /пали/. Много голям.

ЗАНГАДОРА. За какво те гонят?

Момчетата отвън.

НЕПОЗНАТИЯТ /спокойно/. За убийство с нож и грабеж на банка.

ЗАНГАДОРА. Кофтиш!...

НЕПОЗНАТИЯТ. Слушайте какво ви казвам!

ЗАНГАДОРА. Не си убиец.

НЕПОЗНАТИЯТ. Ти си от по-опасните. /Става и спуска перденцето./ Ти си оня, дето го търсят.

НЕПОЗНАТИЯТ /подигравателно/. Ей, как разбрахте?... Вие сте почти гениален.

ЗАНГАДОРА /скача и го хваща за гърлото, разтърсва го, гледат се остро/. Слушай, прасково, в мен живеят дванадесет дяволчета. Първото от тях скача, когато ме обидят на интелигентност. /Блъска го върху касона./

НЕПОЗНАТИЯТ. Изглежда, че това дяволче не си почива много.

ЗАНГАДОРА. Но и ти умееш да се изразяваш. /Става и започва да се разхожда./ Да се разберем. Трябва да се омиташ. Да те няма!... Ще навредиш на репутацията ми.

НЕПОЗНАТИЯТ. Добре, но и вие внимавайте. Да не си отворите устата някъде. Не държа на репутацията си, но на здравето си държа.

ЗАНГАДОРА. А бе то, ако те намерят тук, ще отиде и моето здраве.

НЕПОЗНАТИЯТ /гледа го многозначително/. Предпочитам да не ме намерят.

ЗАНГАДОРА. Само не ме фиксирай! Не ме фиксирай, защото ръката ми отскача внезапно.

НЕПОЗНАТИЯТ /продължава да го фиксира. После става и започва да разкопчава панталона/. Беше ми много приятно. /Още едно копче./ Побъбрихме си, поклюкарствахме. Почти като джентълмени.

ЗАНГАДОРА. Защо се събличаш?

НЕПОЗНАТИЯТ. Панталонът е ваш.

ЗАНГАДОРА. Подарявам ти го.

НЕПОЗНАТИЯТ /отново го фиксира/. Защо?

ЗАНГАДОРА. Стана ми симпатичен изведнъж. Палячо, какво знаеш ти за живота?

НЕПОЗНАТИЯТ. Нагледах ви се и животът ми стана ясен.

ЗАНГАДОРА. Мен не ме гледай. Аз съм временен. Объркал съм си меридиана на раждането. Ако ти зная адреса, след няколко месеца ще ти се обадя с картичка от Хавайските острови. Там хората само танцуват и пеят, вечната температура е двайсет и шест градуса. Да говорим ли повече?

НЕПОЗНАТИЯТ /усмихва се приятно и от сърце/. Смятам, че приключихме.

ЗАНГАДОРА. А ти какво искаш, малкия?... На какво се надяваш?

НЕПОЗНАТИЯТ. Нали приключихме?

ЗАНГАДОРА. Защо избягваш дискусията?

НЕПОЗНАТИЯТ /с усмивка от сърце/. Зангадоре, знай, каквото и да се случи с мен, винаги ще те помня!... Държах се нахално в собствения ти дом. Обидих те... Извинявай! Няма да се повтори. И съжалявам, че повече няма да се видим.

ЗАНГАДОРА. Защо да не се видим?

НЕПОЗНАТИЯТ. Ти ще бъдеш в Хавайските острови, а аз... Сигурно ще играя покер с портiera на рая.

ЗАНГАДОРА. Без паника, малкия!... Сега не ми хареса. Вече двайсет години говоря за Хавайските острови, а не заминавам – и пак не се отчайвам... Според мен, ще се справиш. Подозирам за какво те гонят. Сигурно и ти си имаш някакви Хавайски острови... Жалко само за този, който си няма острови.

НЕПОЗНАТИЯТ. Наистина жалко.

ЗАНГАДОРА. Презирам тези, които си нямат острови... Тия, дето те стрелят нямат никакви острови... Но и ти, пък, къде си тръгнал, да те пита човек.

Мълчание.

НЕПОЗНАТИЯТ. Добре си поговорихме.

ЗАНГАДОРА. И аз съм доволен.

Мълчание.

ЗАНГАДОРА /взема шапката си./ Трябва да излизам.

НЕПОЗНАТИЯТ. Извинявай... Тръгвам...

ЗАНГАДОРА /долепя длан до гърдите му/. Не съм те виждал, не си ме виждал. Не съм се прибирал тук, нищо не знам... Излизам и се връщам след полунощ. Ако те намерят и ме питат познавам ли те, ще скоча срещу теб и ще викна: Тва куче си е позволило да влезе в моя дом?... Такова нещо ще кажа. Да не се обидиш.

НЕПОЗНАТИЯТ /усмихнато/. Естествено.

ЗАНГАДОРА. Мразя онова място, където затварят и подаряват пижама. Довиждане. /Тръгва./

НЕПОЗНАТИЯТ. Не знам дали се разбрахме... Предполагам, че АЗ СЪМ ТОЗИ, КОЙТО ТРЯБВА ДА ИЗЛЕЗЕ.

ЗАНГАДОРА. Ти си ТОЗИ, КОЙТО ЩЕ ОСТАНЕ. /Оглежда дома си./ Тук не вярвам да те безпокоят. Полицията ме уважава, понеже все чакаше да направя нещо, пък аз ги изхитрих и не направих нищо. Ривидерчи!... /Бързо изкачва стълбичката и изчезва./

НЕПОЗНАТИЯТ /вика след него/. Казвам се Емил!

ЗАНГАДОРА /гласът му/. Приятно ми е – Зангадора!

ПРЕЛИВАНЕ

*

ПРИ ЛОДКАТА

Момчетата бързо се оттеглят при лодката. Демонстрират заетост. Нищо невидели и нечули. Зангадора тържествено се спуща по стълбичката.

ЗАНГАДОРА. Палачинки!

Момчетата имитират стресване.

ЛЮБАКА. Да, Зангадоре?

ЗАНГАДОРА /разглежда ги с подозрение/. Излязъл съм сутринта и не съм се връщал...

ДВАМАТА. Да, Зангадоре.

ЗАНГАДОРА. Да повтора ли?

ДВАМАТА. Не.

ЗАНГАДОРА /тръгва и спира/. Работата е по-сериозна. /Сочи с глава гемията./ И вас ще разпънат като мен, като Христос и двамата разбойници. /Прави крачка и отново спира./ Добре е да се пръждосате!...

ЛЮБАКА. Обещаваме.

ЗАФИР. Първо ще приберем туй-онуй.

ЗАНГАДОРА /отдалечава се/. Не сте ме виждали и чували!...

ЛЮБАКА. Дори не те познаваме, Зангадоре!

Пауза. Мълчание. Момчетата се споглеждат, после поглеждат към гемията.

ЗАФИР. Знаех си, че работата е сериозна... Нали ти казах?... Предлагам да се омитаме.

ЛЮБАКА /към посоката в която е изчезнал Зангадора/. Зангадора ми прибра акъла!...

ЗАФИР. Да бе!... Учуди ме.

На стълбата – Непознатият.

НЕПОЗНАТИЯТ. Понякога гледаш едно море, мислиш, че е море, а излиза, че е океан... Не подозираш колко е дълбоко.

ЛЮБАКА. Нали щях да ходя някъде?

НЕПОЗНАТИЯТ. Да... Налага се...

Откъм гарата прозвучават полицейски сигнали. Момчетата трепват.

ЛЮБАКА. Май че става нещо.

ЗАФИР. Потеглят насам.

ЛЮБАКА /след нова полицейска свирка/. Казвайте адреса!

Непознатият мълчи.

ЗАФИР. Чувате ли?

НЕПОЗНАТИЯТ. Смятам, че е късно.

ЛЮБАКА /изумен/. Какво? Така ли ще стоите?

ЗАФИР. Да ви спипат?

НЕПОЗНАТИЯТ /властно/. Тихо! /Ослушва се. Абсолютна тишина. Писък на гларус./ Момчета, дойде време за сбогуване. /Озърта се./ Според вас, къде има повече скривалища и по-малко хора?

ЗАФИР /веднага показва на юг/. Там има складове и вагони... Ще се мушнете някъде... Или в траверсите...

ЛЮБАКА /рязко/. И пак ще го пипнат.

НЕПОЗНАТИЯТ. Голяма работа.

ЛЮБАКА. Вие сте наистина луд... Можете спокойно да им избягате.

НЕПОЗНАТИЯТ. Къде?

ЛЮБАКА. Ами в морето... На другата страна на залива има турски гемии. Товарят въглища. Нито питат, нито искат да знаят кой си. Качвайте се на една от тях и направо в Истамбул.

НЕПОЗНАТИЯТ. А до гемите?

ЛЮБАКА. Не знаете ли да плувате?

НЕПОЗНАТИЯТ. Чак до там?

ЗАФИР. Когато човек е на зор...

НЕПОЗНАТИЯТ. Така е, но... /Усмихва се./

ЛЮБАКА /който се е позамислил/. Знаете ли да гребете?

НЕПОЗНАТИЯТ. Ами да... Гребал съм.

ДИВАКА /решително/. Лодката!

Непознатият вторачва поглед в него. После в Зафир. Зафир поглежда Любака.

НЕПОЗНАТИЯТ /просто не вярва/. Моля?... Вашата лодка?

ЛЮБАКА /КЪМ Зафир/. Зафире?

ЗАФИР. Ами... Да... Може... да.

ЛЮБАКА. НОРМАНДИЯ ще ви откара. Сядате и само гребете. Жалко, че не можете на платно... Майчице, как ще им се измъкнете!...

НЕПОЗНАТИЯТ. А после... лодката?

ЛЮБАКА. Бе, човек, по дяволите лодката... Нито пари сме давали, нито...

НЕПОЗНАТИЯТ, Цял месец труд... Мечти, надежди... Ще откривате нови земи...

ЛЮБАКА. Ще плямпаме ли още, докато ви сгасят?... Малка е, но ще хвърчи... Оставете е и се качвате на гемията. Турците се правят на ударени. Сума ти хора бягат така... Хайдеее! /Навежда се и хваща лодката./

ЗАФИР /хваща от другата страна/. Какво зяпате?

Непознатият също се навежда и започва да тика.

Ф И Л М О В А Л Е Н Т А

На десетина метра от досегашното място. Непознатият и момчетата тикат лодката към морето. Първата половина на лодката вече е във водата.

Момчетата хукват назад за греблата. Останал сам, Непознатият отправя поглед към водата, простряна към него. Това е непознатата за него материя – море. Поглежда към малката лодка. Духа лек, приятен вятър. Повърхността се е накъдрила. За да види по-добре всичко, вади очилата от джоба си и си ги поставя.

Момчетата се втурват, понесли по една лопата. Докато беглецът е спокоен и развълнуван само от предстоящото пътуване по море, децата са задъхани и възбудени. Трескаво поставят греблата по клиновете.

ЛЮБАКА /отново хваща борда на лодката/. Сега още малко!

Тримата се напъват. Лодката влиза изцяло във водата. Любака я придържа с въже.

ЛЮБАКА. Влизайте! /Понеже Непознатият гледа морето./ Какво гледате? Не е толкова страшно... Хайде де!...

НЕПОЗНАТИЯТ /нагазва до колене. Спира. Обръща се към момчетата/. На улица Лермонтова 12 живее един зъботехник.

ЗАФИР. Ясно, ясно!

НЕПОЗНАТИЯТ. Ще му разкажете всичко.

ЛЮБАКА /нервно/. Лермонтова дванайсе... Бъдете спокоен и побързайте!... /Докато той прекрачва борда и влиза в лодката./ Виждате ли онази фабрика? /Сочи му назад към брега./

НЕПОЗНАТИЯТ. Виждам.

ЛЮБАКА. Коминът и това /ваща опашката на лодката./ винаги да бъдат в една точка. Така ще стигнете право при гемите. Няма защо да се обръщате и да губите темпо – ще следите само кумина.

НЕПОЗНАТИЯТ. Разбрах. Така наречения ориентир.

ЗАФИР. Точно така... Бързо!... Никой не ни видя.

НЕПОЗНАТИЯТ /хваща греблата и поглежда децата/. Момчета, няма как!...

ЛЮБАКА. Загребвай!

НЕПОЗНАТИЯТ. Довиждане! /Загребва./

ЗАФИР. Сечете залива направо и ще стигнете...

Непознатият започва да гребе. Децата стоят безмълвни на брега. Наблюдават го.

Лодката се отдалечава. Отначало греблата се движат неуверено, но после се оправят.

ЗАФИР. Сега гребете добре.

ЛЮБАКА. Май че успяхме, а?

СТУДИОТО. ПРЕЛИВАНЕ

*

ОТНОВО ПРИ ГЕМИЯТА

Момчетата се появяват бавно при мястото на лодката. Там са останали само филетата и камъните, с които е била подпирана.

ЛЮБАКА /навежда се и вдига края на платното/. Това ни остана. /Гласът му звучи глухо./

ЗАФИР /вдига мачтата/. И това.

Мълчаливо си разменят тъмен поглед.

ЗАФИР /както държи мачтата/. И какъв беше този човек? Не разбрахме.

ЛЮБАКА. Емил!

Стоят и гледат към морето. В окоето на Зафир се появява сълза. Любака прехапва устни, за да не заплаче.

Зад гърба им се появява Зангадора. Бързо се изкачва по стълбичката и бързо се връща при момчетата.

ЗАНГАДОРА /задъхано/. Къде е?... Какво е станало? /Момчетата едва сега се извърщат и го поглеждат./ Ченгетата идват насам!

ЗАФИР. Отиде си.

ЗАНГАДОРА. Къде бе? Как може да си отиде?... Казах му да стои...

ЗАФИР. В морето.

ЗАНГАДОРА. Кой измисли тая глупост?

ЛЮБАКА /едва сега/. При турските гемии.

ЗАНГАДОРА /с просветнало лице, все още неразбиращ напълно/. Чакай, чакай... Туй не е лошо... Кой го измисли?

ЗАФИР. Любака.

ЗАНГАДОРА. Добре де, как ще стигне до гемиите? Знае ли да плува?

ЗАФИР /тъй като Любака продължава да мълчи/. С лодката, бе Зангадоре. Толкоз ли не се досещаш.

ЗАНГАДОРА /объркано/. Чакай... Чакай!... Каква лодка?... Чия лодка?

ЗАФИР /поглежда Любака/. НОРМАНДИЯ.

ЗАНГАДОРА /изненадано/. Какво?... /Чак сега вижда празното място на лодката, мачтата и платното, които момчетата държат/. Нахален ли излезе?... Такъв е за пречукване!...

ЗАФИР. Ама ние сами му я дадохме!

ЗАНГАДОРА /гледа объркано/. Моля? /Поглежда Любака./ Любак, дадохте ли я?

ЛЮБАКА /ВЪЗДЪХВА/. Да.

ЗАНГАДОРА /все още не вярва/. Сами?... Предложихте му я?

ЛЮБАКА /потвърждава с глава/.

ЗАФИР /малко нервно, през сълзи/. Какво питаш още.

Зангадора е поразен. Продължава да гледа момчетата.

ЗАНГАДОРА. Вашата лодка?...

ЛЮБАКА /бърше очите си с длан/. Имахме и вече нямаме.

ЗАФИР. Чудесен ход имаше... Току що се уверихме. Хем она не знае да гребе.

Мълчание.

Отзад се чува:

- Насам!...
- Къде нататък?
- Към гемията!...
- Какво ще търсим в гемията?

ЗАНГАДОРА /извиква към приближаващите, които не се виждат/. Тихо!... Не знаете ли, че по това време почивам?...

Зангадора сваля шапката и я поставя на главата на Любака.

ЛЮБАКА /снема я и я гледа с любов/. Зангадоре, позволяваш ли да я понося пет минути?

ЗАНГАДОРА. Подарявам я на двама ви... Такава шапка няма в целия свят...

ЛЮБАКА /изненадано/ На нас?... Даваш ни я?

ЗАНГАДОРА. И лули ще ви намеря.

ЗАФИР /с тъга/. Но си нямаме лодка.

ЗАНГАДОРА. И лодка ще ви направя!

ЗАФИР. Лъжеш!

ЛЮБАКА. И как ще я кръстим?

ЗАНГАДОРА. НОРМАНДИЯ!... На пук на френската параходна компания!...

НАДПИСИТЕ – ФИЛМОВИ.

Протичат върху образите на децата, загледани в морето.

Шапката е ту върху главата на Любака, ти върху главата на Зафир. Зад тях – усмихнатото лице на Зангадора.

К Р А Й.